1848. N°. 98

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG, 16 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 15 Augustus.

Heden morgen werd ter gelegenheid van den feestdag van Maria Hemelvaart, de plegtige Hoofddienst door Monseigneur den Aartsbisschop van Luik, den Hoogeerwaardigsten Heere van Bommel, in de H. Mariakerk op de Haarlemmerstraat, bijgestaan door eene talrijke Priesterschare met veel luister gecelebreerd, door een goed bezet orkest zoo instrumentaal, als vocaal werd eene muzikale Mis met veel gevoel en juistheid uitgevoerd.

— Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is nog ingekomen, eene nota van nadere wijzigingen in de ontwerpen tot herziening der Grondwet, waarvan wij hier de voornaamste laten volgen:

II. Hoofdstuk. *Van den Koning.*

Art. 59 der Grondwet luidde aldus:

»De Koning heeft bij uitsluiting het opperbestuur over de volkplantingen en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

»Aan de Staten-Generaal zullen, in den aanvang van elke gewone zitting, worden medegedeeld de laatst ingekomene staten van ontvangsten en uitgaven van opgemelde volkplantingen en bezittingen.

»Het gebruik van het batig slot, beschikbaar ten behoeve van het moederland, wordt bij de wet geregeld."

Dit werd in het eerste ontwerp aldus voorgesteld:

Art...... »De Koning heeft het opperbestuur der kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen. — De reglementen op het beleid der regering in deze Overzeesche Bezittingen worden door de wet vastgesteld. — Het muntstelsel aldaar wordt door de wet geregeld. — Andere onderwerpen deze koloniën en bezittingen betreffende, *daarvoor vatbaar bevonden, kunnen door de wet worden geregeld."*

Art...... »De Koning doet jaarlijks aan de Staten-Generaal een omstandig verslag geven van het beheer der koloniën en overzeesche bezittingen en van den staat waarin zij zich bevinden. — Het slot der koloniale rekening wordt bekrachtigd door de wet. — Het batig slot wordt onder de Rijks-inkomsten opgenomen."

Thans wordt het aldus voorgesteld:

In plaats van de woorden: *daarvoor vatbaar bevonden, worden door de wet geregeld*, te lezen: »worden door de wet geregeld, zoodra de behoefte daaraan blijkt te bestaan."

De beide laatste leden vallen weg. In plaats daarvan het volgend lid te stellen:

»De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen."

III. Hoofdstuk: *Over de Staten-Generaal.*

Art. 16. Na art. 93 der Grondwet luidende: »De Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur hebben zitting in de beide Kamers."

»Zij hebben alleenlijk eene raadgevende stem, ten ware zij tot leden der vergadering mogten benoemd zijn."

Hierna zal een artikel volgen, luidende:

»De Tweede Kamer heeft het regt van onderzoek (enquête), te regelen door de wet."

VI. Hoofdstuk: *Van de Godsdienst.*

Bij artikel 188 der Grondwet was bepaald:

»De volkomen vrijheid van godsdienstige begrippen wordt aan elk gewaarborgd."

Bij 't eerste ontwerp is dit aldus veranderd:

»Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid."

Nu is voorgesteld om er aan het slot bij te voegen: »behoudens de bescherming der maatschappij en harer leden tegen de overtreding der strafwet."

X. Hoofdstuk. *Van het Onderwijs en het Armbestuur.*

Art. 224 luidde aldus: »De inrigting van het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, door de wet geregeld. — Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezigt der overheid, en bovendien, voor zoover het middelbaar en lager onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen. — De Koning doet van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven."

Bij het eerste gewijzigde ontwerp werd het aldus veranderd:

»De inrigting van het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, door de wet geregeld.

»Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezigt der overheid, en bovendien, voor zoover het middelbaar en lager onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen.

»De Koning doet van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven."

Thans is voorgesteld om tusschen het laatste en vóórlaatste lid een nieuw te voegen, luidende:

»Er wordt overal in het Rijk van overheidswege voldoend openbaar lager onderwijs gegeven."

— Voorts is bij deze nieuwe wijzigingen nog gevoegd het volgende nieuwe voorloopig kiesreglement:

Art. 1. Na de afkondiging der veranderingen in de Grondwet houden de beide Kamers der Staten-Generaal van regtswege op te bestaan met den dag der opening der nieuwe Kamers.

De Koning bepaalt het tijdstip dier opening.

Tot aan dien tijd blijven de eerstgenoemde Kamers bestaan en hare opening voor dit jaar bepaald op den derden Maandag in October.

De afkondiging wordt geacht te hebben plaats gehad op den dag der uitgifte van het *Staatsblad*, waarin deze veranderingen zijn opgenomen.

Art. 2. De leden der nieuwe Tweede Kamer worden gekozen ten getale van 68, door kiesvergaderingen, bestaande:

a. uit hen, die in de steden, volgens de reglementen voor het bestuur der steden, zoo als deze op iedere plaats in werking zijn, de vereischten bezitten, om tot kiezers te worden benoemd, met dien verstande dat het vereischte belasting-bedrag te Amsterdam tot *f* 160 wordt verminderd, en te Hindelopen, Ylst, Sloten en Stavoren tot op *f* 20 wordt verhoogd;

b. uit hen, die ten platten lande, volgens de reglementen op de zamenstelling der Staten in de provinciën, zoo als deze op iedere plaats in werking zijn, stemgeregtigd zijn, met dien verstande, dat het vereischte belastings-bedrag wordt verhoogd:

Voor Noord-Braband tot op *f* 32, Gelderland *f* 32, Z.-Holland *f* 40, N.-Holland *f* 40, Zeeland *f* 40, Utrecht *f* 40, Friesland, behalve de eilanden *f* 30, Overijssel *f* 32, Groningen *f* 32, Drenthe *f* 20, Limburg *f* 20, de Friesche eilanden Ameland en Schiermonnikoog *f* 20.

Geene redenen van uitsluiting komen in aanmerking, dan die in art. 3 der reglementen voor het bestuur der steden en in art. 21 der reglementen omtrent de zamenstelling der Staten van de provinciën zijn vastgesteld.

Art. 3. Terstond na de in art. 1 vermelde afkondiging houden de hoofden der plaatselijke besturen zich bezig met het opmaken der lijsten van de in art. 2 omschreven kiesgeregtigden. Zij doen die lijsten vóór den 15den dag na gezegde afkondiging ter inzage van het publiek leggen.

Art. 4. Binnen acht dagen na de kennisgeving dat de lijsten ter inzage zijn gelegd, dienen de ingezetenen hunne bezwaren, in geschrift, vrij van zegel, aan het plaatselijk bestuur in.

Art. 5. Over deze bezwaren en de juistheid der lijsten in het algemeen wordt door den stedelijken of gemeenteraad ten spoedigste beslist. De lijsten worden vóór den veertigsten dag na de afkondiging in art. 1 vermeld gesloten en op nieuw ter algemeene kennisneming gelegd, met bekendmaking daarvan.

Art. 6. Elke provincie wordt door Gedeputeerde Staten verdeeld in zooveel hoofd-kiesdistricten, als de bevolking het getal van nagenoeg 45,000 malen bevat, te weten:

Noord-Braband 9, Gelderland 8, Z.-Holland 13, N.-Holland 10, Zeeland 4, Utrecht 3, Friesland 5, Overijssel 5, Groningen 4, Drenthe 2, Limburg 5, te zamen 68.

De Gedeputeerde Staten kunnen, ten gerieve der kiezers, onder-kiesdistricten en derzelver hoofdplaatsen aanwijzen. Het openen der stembiljetten geschiedt echter alleen in de eveneens door Gedeputeerde Staten aan te wijzen hoofdplaatsen der hoofd-kiesdistricten.

Art. 7. De stedelijke en gemeentebesturen zenden binnen 24 uren afschrift der gesloten lijsten, zoo aan het bestuur der hoofdplaats van het hoofd-kiesdistrict, als aan dat der hoofdplaats van het onder-kiesdistrict, waarin hunne gemeenten gelegen zijn.

Art. 8. De kiezers-vergaderingen worden, na voorafgaande oproeping der kiezers, gehouden in de hoofdplaatsen der hoofd-kiesdistricten vóór den 50sten dag na de afkondiging in art. 1 vermeld, behoudens het bepaalde bij het 2de lid van art. 6.

Art. 9. Elk kiezer ontvangt, nevens zijn brief van oproeping, twee stembiljetten ter invulling, waarop het zegel van de hoofdplaats van het hoofd- of onder-kiesdistrict staat afgedrukt.

Art. 10. Het hoofd van het plaatselijk bestuur, of die hem, volgens de reglementen, vervangt, is voorzitter der vergadering.

De twee jongste leden van den stedelijken of gemeenteraad zijn stemopnemers; beiden teekenen de namen op van elken kiezer die een stembiljet in de bus komt doen. In de hoofd-kiesdistricten teekenen zij bovendien bij het ledigen der bus de uitgebragte stemmen op.

De oorspronkelijke lijsten der kiezers die in de onder-kiesdistricten hunne stembiljetten in de bus hebben gedaan, worden door de hoofden der plaatselijke besturen onverwijld met de gesloten stembiljetten aan den voorzitter der vergadering in het hoofd-kiesdistrict opgezonden.

Art. 11. Er zijn twee stembussen, ééne voor de verkiezing van leden der Tweede, de andere voor die van Candidaten voor de Eerste Kamer.

Art. 12. Elk kiezer brengt zijne stem uit op een Afgevaardigde voor de Tweede, en twee Candidaten voor de Eerste Kamer.

Art. 13. Om tot lid der Tweede Kamer verkiesbaar te zijn, wordt alleen vereischt dat men Nederlander, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten zij, en den ouderdom van dertig jaren hebbe vervuld.

Art. 14. Tot de verkiesbaarheid als lid der Eerste Kamer worden dezelfde vereischten gevorderd, die in het voorgaande artikel zijn opgenoemd, en daarteboven dat men behoore tot de hoogst aangeslagenen in de rijks- directe belastingen.

Het getal dezer hoogst aangeslagenen, waaruit zij worden gekozen, wordt in elke provincie zóó bepaald, dat op iedere vierduizend zielen één, die tevens de voornoemde vereischten bezit om lid dezer Kamer te zijn, verkiesbaar is.

Art. 15. De ambtenaar die in een hoofd-kiesdistrict ter verkiezing voorzit, is in dat district niet verkiesbaar.

Art. 16. In elke provincie houden de Gedeputeerde Staten zich, terstond na de afkondiging der veranderingen in de Grondwet, bezig met het opmaken van de lijst van hen, die, naar het voorgaande artikel, tot Afgevaardigden der Eerste Kamer verkiesbaar zijn.

Art. 17. De lijst wordt bij afschrift in alle steden en hoofdplaatsen van kiesdistricten der provincie gedurende acht dagen ter visie gelegd.

Art. 18. Bezwaren tegen de lijst moeten binnen acht dagen in geschrift, vrij van zegel, aan de Gedeputeerde Staten zijn ingediend.

Art. 19. De Gedeputeerde Staten, de lijst na onderzoek der bezwaren, zoo als zij zullen vinden te behooren, hebbende verbeterd, sluiten die vóór den vijftienden dag na afloop van den termijn, in het vorige artikel bepaald.

Zij brengen de gesloten lijst terstond door middel van het provinciaal blad of een openbaar nieuwspapier ter kennis van het publiek.

Afschrift daarvan zenden zij onverwijld aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, die dezelve in de *Nederlandsche Staats-Courant* doet plaatsen.

Art. 20. Na afloop der stem-opneming worden de beide processen-verbaal, staande de vergadering, opgemaakt, en, na voorlezing door den voorzitter, met twee stem-opnemers geteekend.

Zij behelzen:

1°. de namen der kiezers, die gestemd hebben;

2°. de namen der personen, op wie stemmen zijn uitgebragt en het getal der op ieder uitgebragte stemmen.

De tegenwoordig zijnde kiezers kunnen besluiten dat alleen het tweede gedeelte zal worden voorgelezen.

Art. 21. Afschrift van elk proces-verbaal wordt aanstonds ter inzage gelegd der ingezetenen, en het oorspronkelijke, met de stembiljetten, vergezeld, binnen vier en twintig uren aan de Gedeputeerde Staten der provincie gezonden.

Art. 22. De namen van hen, die in elk hoofd-kiesdistrict zijn gekozen en het getal stemmen op hen uitgebragt, worden door de Gedeputeerde Staten in een afzonderlijk proces-verbaal voor elke Kamer verzameld en zoo spoedig mogelijk openbaar gemaakt.

Art. 23. Voor de benoeming tot Afgevaardigde of Candidaat wordt de volstrekte meerderheid der uitgebragte stemmen gevorderd.

Art. 24. Bijaldien voor het lidmaatschap der Tweede, of het candidaatschap der Eerste Kamer, niemand bij de eerste stemming de volstrekte meerderheid heeft erlangd, wordt onmiddellijk eene lijst opgemaakt der personen, die het grootste aantal stemmen hebben verworven.

Deze lijst bevat tweemaal zooveel namen, als er Afgevaardigden te benoemen of Candidaten te kiezen zijn.

Tot de daarop gebragte personen bepaalt zich de keuze der aanwezige kiesgeregtigden.

Bij gelijkheid van stemmen is de oudste in jaren benoemd.

Art. 25. Hij, die tot lid der Tweede Kamer is verkozen, ontvangt van de Gedeputeerde Staten een door den Voorzitter geteekend uittreksel van het in art. 20 bedoelde proces-verbaal, waaruit van zijne verkiezing blijkt.

Dit uittreksel is de geloofsbrief van den Afgevaardigde, waarnevens hij aan de Kamer overlegt:

1°. een uittreksel uit de registers van geboorte, of, bij gemis, eene acte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken;

2°. eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen die hij bekleedt.

Art. 26. De gekozene voor de Tweede Kamer, niet genegen om de benoeming aan te nemen, geeft daarvan ten spoedigste kennis aan de Gedeputeerde Staten, die de Plaatselijke besturen van het hoofd-kiesdistrict gelasten, binnen den kortst mogelijken tijd eene nieuwe verkiezing te doen plaats hebben.

Art. 27. Hij, die in meer dan één hoofd-kiesdistrict tot lid der Tweede Kamer is gekozen, verklaart, dadelijk na ontvangst van het in art. 22 bedoelde uittreksel, schriftelijk aan de Gedeputeerde Staten, welke dier benoemingen hij aanneemt.

De Gedeputeerde Staten nemen hierop, voor de andere plaats of plaatsen, gelijken maatregel als in het geval van het voorgaande artikel.

Art. 28. De processen-verbaal der verkiezingen van de Candidaten voor het lidmaatschap der Eerste Kamer worden onmiddellijk door de Gedeputeerde Staten aan den Minister van Binnenlandsche Zaken ingezonden, die dezelve den Koning aanbiedt.

De Koning kiest uit die Candidaten 39 leden der Eerste Kamer.

Art. 29. De door den Koning gekozene leden der Eerste Kamer ontvangen van de Gedeputeerde Staten der provincie, in welke zij tot Candidaten werden verkozen, ieder gelijk uittreksel als in het eerste gedeelte van art. 25 is vermeld, om, benevens het besluit des Konings, waarbij zij zijn gekozen, tot geloofsbrief te strekken.

Zij leggen daarbij aan de Eerste Kamer over gelijke stukken, als onder n°. 1 en 2 van het laatste gedeelte van datzelfde art. 25 worden gevorderd.

Art. 30. Indien een of meer gekozen leden der Eerste Kamer die benoeming niet aanvaarden of bevonden worden de wettelijke vereischten niet te bezitten, kiest de Koning andere in hunne plaats, uit dezelfde voordragt van Candidaten, in het vorig artikel vermeld.

Art. 31. Voor de opening der Eerste Kamer van de Staten-Generaal, benoemt de Koning haren Voorzitter.

Bij het openen der Tweede Kamer bekleedt de oudste van jaren den voorzittersstoel.

In beide Kamers benoemen de Voorzitters drie Commissiën, elk van drie leden, tot onderzoek der geloofsbrieven. Na afloop van dat onderzoek in de Tweede Kamer, althans zooveel het zonder uitstel kan worden ten einde gebragt, maakt deze Kamer, uit de toegelatene Afgevaardigden zamengesteld, eene lijst op van drie leden, aan den Koning ter benoeming van harer Voorzitter aan te bieden.

Beide Kamers houden zich, tot dat zij nieuwe bepalingen hebben vastgesteld; aan de laatst vastgestelde reglementen van orde der vorige Kamers.

Art. 32. Aan Gedeputeerde Staten der onderscheidene provinciën wordt overgelaten alle zoodanige maatregelen te nemen, als tot de rigtige uitvoering van dit voorloopig kiesreglement vereischt worden, en alle oprijzende geschillen of bezwaren te beslissen.

— Bij de nadere overweging in de Afdeelingen omtrent bovenstaande wijzigingen is hoofdzakelijk het volgende in het midden gebragt:

I. *Het stelsel van vertegenwoordiging.* Indien ook al het denkbeeld onuitvoerbaar mogt zijn, om de leden der Eerste Kamer niet uitsluitend uit de meest gegoeden maar tevens ook uit bepaalde categoriën van voor die betrekking bijzonder geschikte personen te doen kiezen, dan meent de overgroote meerderheid toch dat het cijfer van vier duizend zielen, naar hetwelk thans het getal der hoogst aangeslagenen in de directe belastingen berekend zou worden, veel lager moet zijn. Door velen werd het cijfer van 2500 genoemd.

II. *De Raad van State.* Men blijft algemeen voor de afschaffing. Een deel der meerderheid zou zich des noods met de aangeduide facultatieve bepaling kunnen vereenigen.

III. *De Godsdienst.* Nagenoeg algemeen acht men de aanvulling van art. 2 niet zeer duidelijk. Men bleef vragen, waarom de Regering hier niet de eenvoudige bewoordingen: behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet, gebruikt heeft, die bij het artikel betrekkelijk de vrijheid der drukpers zijn gevoegd.

IV. *Het regt van vereeniging.* De in art. 15 van wets-ontwerp I gebragte wijziging heeft weinig bijval gevonden. De meerderheid heeft ten sterkste aangedrongen op eene andere redactie, en zich daarbij zoodanig uitgelaten, dat de Commissie meent dat de redactie op bladz. 5 van het eerste Algemeen Verslag aangeduid, de gevoelens het best zou vereenigen. Zeker is het, dat de redactie van dit artikel op het lot van het geheele wets-ontwerp een beslissenden invloed zal uitoefenen.

V. *De wetgeving voor de koloniën.* Indien de bedoeling der wijziging is, dat steeds vooraf door eene afzonderlijke wet zal moeten worden uitgemaakt, of er behoefte bestaat, om een tot de koloniën betrekking hebbend onderwerp door de wet te regelen, zou de groote meerderheid zeker die bedoeling toejuichen. Zij verlangde zulks duidelijker uitgedrukt.

VI. *De defensie.* Eene overgroote meerderheid blijft van gevoelen, dat in het welbegrepen belang des lands eene aanmerkelijke vereenvoudiging van hoofdstuk VIII der Grondwet wenschelijk en noodzakelijk is. Zij wil van het VIIIste der tegenwoordige wets-ontwerpen art. 2 aangevuld hebben door de bijvoeging, dat de wet de wijze regelt, waarop de pligt tot het dragen van wapenen wordt vervuld, maar dan daarentegen de artt. 4 tot 9 van dat wets-ontwerp en de vermelding der militie in art. 12 geheel zien wegvallen.

Het voorloopig Kiesreglement.

Art. 14. De bezwaren der groote meerderheid omtrent het te gering aantal verkiesbaren voor de Eerste Kamer zijn ook hier ten volle geldig.

Art. 15. Dit artikel zal moeten wegvallen. Men zou daaruit, ook in verband met het voorgaande art. 13, moeten opmaken, dat van al de uitsluitingen van het lidmaatschap der Staten-Generaal, die in art. 17 van wetsontwerp n°. III worden opgeteld, er voor de verkiezingen volgens het voorloopig kiesreglement slechts ééne enkele geldig bleef.

Art. 23. De hier voorkomende bepaling, welker strekking de groote meerderheid anders zeer toejuicht, laat zich wel met de verkiezingen van leden der Tweede Kamer, maar veel moeijelijker met die van candidaten voor de Eerste Kamer, overeenbrengen. Elk kiezer heeft toch slechts één afgevaardigde voor de Tweede Kamer te benoemen, en indien dus, volgens art. 24, de lijst wordt opgemaakt der personen, die het grootste aantal stemmen voor het lidmaatschap dezer Kamer verworven hebben, zal die lijst slechts twee namen bevatten, en dus reeds dadelijk bij de tweede stemming de volstrekte meerderheid zich moeten verklaren. Wat de Eerste Kamer betreft, zal daarentegen in het geval van art. 24 eene lijst van vier Candidaten moeten worden vervaardigd, en dus, als de volstrekte meerderheid voor het daaruit te kiezen tweetal vereischt wordt, de zaak geenszins altijd met eene tweede stemming afloopen; hetgeen intusschen zoo wenschelijk moet worden geacht. Het bezwaar zou uit den weg te ruimen zijn door het op den voet volgen der Belgische kieswet, die in art. 35 wel de volstrekte meerderheid vordert, om dadelijk bij de eerste stemming tot lid der Kamer verkozen te kunnen worden, maar als zij in art. 36 van de herstemming spreekt naar aanleiding der lijst van degenen, die de eerste maal het meest in aanmerking zijn gekomen, enkel zegt: *La nomination a lieu à la pluralité des vôtes.*

Art. 24. Zoo als deze zaak thans wordt voorgedragen, blijkt niet, wat, in geval bij de eerste stemming zich geene volstrekte meerderheid heeft verklaard, de loop der zaak zijn zal. Men verlangt de onzekerheid bij de wet te zien uitgemaakt.

De beraadslagingen zullen morgen een aanvang nemen.

'sGRAVENHAGE, 14 Augustus.

Door Z. M. zijn benoemd tot leden der Eerste Kamer de Graaf van der Duin van Maasdam, H. J. C. J. Baron van Heeckeren van Enghuizen, en de Heer Staatsraad F. van der Oudermeulen, Directeur der Handelmaatschappij.

— In de Zitting van heden melde de Voorzitter, dat de commissie van rapporteurs met het verslag omtrent het wets-ontwerp eener belasting op de bezittingen enz. in gereedheid is; dat dit stuk zal worden gedrukt, den dag der beraadslagingen daarover nader vast te stellen.

De Voorzitter herinnert, dat thans aan de orde van den dag waren gesteld de beraadslagingen over de wetsontwerpen tot herziening der Grondwet. Daar de Regering, nog nadere wijzigingen had ingediend, zoo noodigt de Voorzitter de vergadering uit, zich te willen verklaren of er nog weder eerst een onderzoek in de afdeelingen zal plaats hebben.

De Heer Gevers van Endegeest meent deze wijzigingen, van groot belang. Hij acht het dus noodig, dat zij in de sectien worden onderzocht. Eene zaak van zooveel gewigt, ook na zoo vele voorname wijzigingen, vereischt een nader bedaard onderzoek.

Den Heer van Beeck Vollenhoven gelooft juist, dat het gewigt der zaak medebrengt, dat zij ten einde *moet* gebragt worden. De wijzigingen, zijn hoofdzakelijk het gevolg van hetgeen de kamer verlangde. Als daarover nu andermaal een verslag zal worden uitgebragt, kan het andermaal wijzigingen ten gevolge hebben, die dan wederom zullen moeten worden onderzocht. En zoo komt er geen einde aan.

De Heer Mutsaers deelt geheel en volkomen in het gevoelen van den laatsten spreker.

De Heer Verwey Mejan acht thans de verzending naar de Afdeelingen dubbel noodig en heeft er ook nog een anderen grond voor. Het voorstel der Regering behelst geheel nieuwe bepalingen en voorstellen; deze mogen, volgens spreker, niet in algemeene beraadslagingen worden gebragt, alvorens zij in de Afdeelingen zijn onderzocht. Art. 108 der Grondwet beveelt het stellig.

Bij stemming verklaren 38 leden zich voor het nader onderzoek in de Afdeelingen, en 17 tegen.

Tegen hebben gestemd de Heeren: de Kempenaer, van Heemstra, Romme, Luyben, van Dam van Isselt, Mackay, Anemaet, Mutsaers, Schooneveld, van Beeck Vollenhoven, Smit, Bots, van Heloma, van Sasse van IJsselt, de Jong, Wichers en Storm van 's Gravesande.

Afwezig waren de Heeren de Backer, Corver Hooft en van Nagell, de laatste wegens ongesteldheid.

De leden begeven zich onmiddelijk naar de Afdeelingen en de zitting wordt opgeheven.

Al de Ministers waren in de zitting tegenwoordig.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer zijn heden langdurig vergaderd geweest over de wijzigingen door de Regering alsnog gebragt in de ontwerpen tot herziening der Grondwet.

Heden avond is de Commissie van Rapporteurs vergaderd geweest, om haar nader verslag op te maken.

Morgen ochtend ten elf ure zullen de afdeelingen wederom bijeenkomen, tot het in overweging nemen van het wets-ontwerp betrekkelijk den verderen verkoop van domeinen.

Ten 12 ure zal de Kamer eene zitting houden. Men verwacht daarin het gemelde nader verslag, zoodat de beraadslagingen over die voordragten tot herziening der Grondwet waarschijnlijk Woensdag of Donderdag voortgang zullen hebben.

— Den 30sten zullen alhier worden uitgeloot een kapitaal van *f* 300,000, 3½ pCts. schuldbekentenissen van het voormalig Amortisatie Syndicaat, om den 1sten October aanstaande tegen het volle kapitaal te worden afgelost.

— Gisteren nacht omstreeks half twaalf is er brand ontstaan bij den broodbakker Stegershoek, in de Oude Molstraat, nabij de Driehoekjes. Het bovenste gedeelte van de woning is geheel uitgebrand en ook het naastbij gelegen huis heeft eenige schade geleden.

15 Augustus.

HH. Exc. de Ministers zijn gisteren avond ten 7 ure weder vergaderd. Die vergadering heeft tot zeer laat in den avond geduurd.

— In de Zitting van heden is ingekomen een ontwerp van wet tot verdere voorziening in de uitgaven voor de droogmaking van het Haarlemmermeer.

Voorts is op voorstel van den Heer van Rijckevorsel besloten tot het drukken van het verslag op het Ontwerp van wet omtrent de vaststelling van straffen bij reglementen van Hoogheemraadschappen enz., welk verslag reeds een geruimen tijd was blijven liggen.

Daarna wordt er nog verslag gedaan omtrent eenige adressen, waarna de Zitting wordt opgeheven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Augustus.

De verjaardag van den val des Koningsschap in 1792, is hier den 10den met een' maaltijd gevierd, waarbij Ledru-Rollin het voorzitterschap bekleedde, en meer dan 100 Afgevaardigden van de partij der Montagnards deel namen.

— In de Zitting der Nationale Vergadering van den gisteren heeft de Minister van Finantiën aangekondigd, dat voor de leening van 175 millioen, tot het sluiten waarvan bij decreet van den 24sten Julij magtiging was verleend, reeds tot het volle bedrag was ingeschreven.

— De Generaal Cavaignac heeft in een buitengewonen raad van Ministers en leden van verschillende parlementaire vereenigingen voorgesteld, dat de Nat. Vergadering ten opzigte van het bewuste verslag der Commissie tot de orde van den dag zou overgaan en de stukken onmiddelijk aan de regterlijke magt overgeven; welk voorstel is afgekeurd.

SARDINIE.

TURYN, 9 Augustus.

Nadat het ministerie zijn ontslag had ingediend, omdat het, na den ongelukkigen afloop van den oorlog, niet aan de voorwaarden kon voldoen, waarop het zijne betrekking had aanvaard, heeft het eene wijziging ondergaan, waarbij Gioberti de portefeuille van Onderwijs verkreeg, Rattazi die van Landbouw en Koophandel. Graaf Durini blijft President van den Raad en de overige Ministers behouden hunne portefeuilles.

ITALIE.

ROME, 3 Augustus.

Eergisteren heeft de Minister Mamiani onherroepelijk zijn ontslag ingediend. De Kamer heeft een adres aangenomen aan de Kamers van Toscane, Sardinië en Napels, om te zamen de handen inéén te slaan, tot bevrijding van Italie. — Er liep een gerucht dat de Oostenrijksche Generaal Welden in de Legatiën was binnengerukt.

— De Kamers hebben de mobilisering van 12,000 man nationale gardes en de indienststelling van een vreemden legioen van gelijke sterkte bevolen, terwijl zij tevens een crediet van 4 millioen scudi hebben goedgekeurd. — Overigens heerscht alhier eene sterke gisting onder het volk, dat noch de besluiten van de Kamer, noch de maatregelen van den Paus schijnt te eerbiedigen.

— Tusschen de Oostenrijkers en de Piemontezen is een wapenstilstand van 45 dagen gesloten; waarschijnlijk reeds een gevolg van de bemiddeling van Frankrijk en Engeland. Die bemiddeling zou op de volgende grondslagen rusten: het verlaten van Lombardijë door Oostenrijk; het deelen van Lombardijë in de Oostenrijksche schuld; en het behoud zijner souvereiniteit aan gene zijde van de Etsch, of de Adige. De Oostenrijkers schijnen te Milaan met gematigdheid te werk te gaan, en vooral ook te zorgen voor de belangen der geringere burgerklasse, zoo als door vermindering van den prijs van het zout.

HAMBURG.

10 Augustus.

De heden morgen van hier naar Amsterdam vertrokken stoomboot Willem I heeft voor ongeveer 3 millioen mark in goud aan boord, dat uit Petersburg, voor rekening der Russische Regering, over Lubeck hier aangekomen en waarvan een groot gedeelte voor de geheele reis alhier verzekerd is.

205de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

13de Trekking. N°. 4391, 5995, 7945 en 15550, ieder een prijs van *f* 1000.
14de » N°. 8931 en, 17322, ieder een prijs van *f* 1000.

Heden overleed, na eene kortstondige en hevig toegenomen ziekte, in den ouderdom van ruim 60 jaren, mijne dierbare Moeder C. W. BROEKHOFF, Wed. A. ZUURDEEG; juist 5 weken geleden dat ik met haar het verlies van mijnen waarden Vader moest ondervinden.

LEYDEN, 13 Augustus 1848. J. P. ZUURDEEG.

Strekkende deze zoo tot bijzondere als algemeene kennisgeving.

De Hooge Raad der Nederlanden heeft, den 22sten Julij 1848, aan EUGENIUS DESIDERIUS BOUCQUAERT, wonende te *Leyden*, op den 19den Junij 1828 aldaar geboren, uit het huwelijk van wijlen DÉSIRÉ EDMOND BOUCQUAERT met MAARTJE HUILSMEIJER, (welke laatstgemelde is hertrouwd met JAN VAN DEN BOS, wonende te *Leyden*) verleend *venia aetatis*, of brieven van meerderjarig-verklaring, welke, na goedkeuring des Konings, (bij besluit ven den 1sten Augustus 1848, No. 77) van kracht zijn, en hem geven al de regten bij de wet aan meerderjarigen toegekend, behoudens de bepaling van Art. 478 van het Burgerlijk Wetboek.

EYSSELL,
Procureur bij den Hoogen Raad.

De Crediteuren van de onder het voorrregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van GEORGIUS ANIBA, aan de *Rijpwetering* overleden, zullen ten Kantore van den Notaris TOMAS te *Leyden*, Rapenburg Wijk II No. 36, van Zaturdag den 19den Augustus tot Zaturdag den 26 Augustus 1848, kunnen opnemen de **Rekening** en **Verantwoording** betreffende deze Nalatenschap. Indien er geen verzet plaats heeft, zal, na den 26sten Augustus 1848, tot de uitbetaling, voor zoo ver het saldo der Rekening toereikende zal zijn, worden overgegaan.

Room- en Koffijhuis *de Vink.*

Groot Instrumentaal Concert,

op Woensdag den 16den Augustus 1848, *des avonds ten half 7 ure,* te geven door de **voornaamste meesters** van het Muzijk-Gezelschap der ***Soirées à la Musard***, van *Amsterdam.*

PROGRAMMA:

Eerste Deel.

1. Ouverture van Beethoven.
2. Air Varié voor de Cornet à Pistons, uitgevoerd door den Heer P. VAN DER FINCK JR.
3. Introductie en Variatiën op het thema: *Madeline, van Hauman*, voor de Viool, uitgevoerd door den Heer A. GRAVENSTEIN.
4. Fantasie voor de Hoboë, gecomponeerd en uitgevoerd door den Heer HÖSEL (*van Berlijn*).
5. Ouverture van Hummel.

Tweede Deel.

1. Paganini in China, Musicalisch Quodlibet van Massac.
2. Fantaisie voor de Trombone, uitgevoerd door den Heer REISLAND.
3. Concertante voor twee Clarinetten, gecomponeerd door den Heer C. VAN DER FINCK en uitgevoerd door de Heeren J. W. KLEINE en J. C. VAN DER FINCK.
4. Jeanqui Dodl. van Vieuxtemps voor de Viool, uitgevoerd door den Heer A. GRAVENSTEIN.
5. Yacht-Club galop.

Entrée 60 Cents de Persoon.

☞ *Bij ongunstig weder zal het Concert in de Zaal plaats hebben.*

STEDELIJK GYMNASIUM.

Namens de Commissie, door den Stedelijken Raad benoemd en gequalificeerd tot het afnemen van de ***Examens van Toelating***, vermeld in Art. 3 en 4 van het Reglement, heeft de Ondergeteekende de eer ter kennisse der belanghebbenden te brengen, dat deze Examens eenen aanvang zullen nemen op Maandag den 4den September, des voormiddags ten 9 ure. Intusschen verzoekt hij de aangifte daartoe te mogen bekomen vóór het einde der maand Augustus, en is gaarne bereid, des gevraagd zijnde, de noodige inlichtingen te geven omtrent de vereischten.

W. H. D. SURINGAR,
Gymnasii Rector.

Een geroutineerd **ITALIAANSCH BOEKHOUDER**, gunstig bekend, halve dagen ter zijner dispositie hebbende, zag dien tijd gaarne ingevuld. — Reflecteerenden worden beleefdelijk verzocht zich met beslotene brieven te adresseren onder letter M, bij den Boekhandelaar BROER VAN DIJK te *Leyden.*

Ik heb de eer ter kennis te brengen, dat ik eene

STEENDRUKKERIJ

geopend heb, die op zoodanigen voet is ingerigt, dat ik in staat ben zoowel **Pracht-Plaatwerken** en **Portretten**, als dagelijksch **Kantoorwerk** enz. enz. te leveren.

Mijne nieuwe onderneming beveel ik in de attentie mijner geëerde Stadgenooten, met de uitnoodiging om zich bij voorkomende gelegenheid omtrent de billijkheid mijner prijzen bij mij te komen informeren.

Niets zal ik onbeproefd laten om mij vertrouwen en protectie waardig te maken.

P. W. M. TRAP,
Nieuwen Rijn bij de Kraaijerstraat, Wijk III No. 3.

Diegenen welke genegen zijn met 1o November aanstaande in de Societeit ***AMICITIA*** te *Leyden*, als KASTELEIN zich geplaatst te zien, kunnen daartoe met opgave, bepaaldelijk van hunne vroegere en tegenwoordige betrekking vóór den 3den September zich schriftelijk aanmelden. Adres onder de Letters **C. A.** bij den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK te *Leyden.* Brieven Franco.

Bij P. H. VAN DEN HEUVELL, te *Leyden*, is van de Pers gekomen:

Mr. J. R. THORBECKE, ***Bijdrage tot de Herziening der Grondwet*** . . . . **ƒ 1.80.**

Bij den Boekhandelaar D. J. COUVÉE, is ter perse om binnen weinige dagen het licht te zien:

DE BREEDE KERKERAAD

DER

NEDERDUITSCHE HERVORMDE GEMEENTE TE LEYDEN,

IN BETREKKING TOT

HET HUISZITTENHUIS,

door een Lid van den Kerkeraad.

HOLLOWAY'S PILLEN EN ZALF,

eene buitengewone genezing.

EDUARD WHITTE, woonachtig te *Clement-lane*, Strand No. 45, was een patient in het Kings-College-Hospitaal te *Londen*, hebbende een wond van 9 duim lang in de dij. Hij kon noch zijne knie buigen noch zijn voet op den grond zetten. Hij bleef in het Hospitaal 5 maanden te bed, toen hem werd aangezegd: »dat men niets meer voor hem kon doen." Toen hij daarop te huis gebragt was, begon hij de genoemde middelen te gebruiken, thans is hij tot verwondering van een ieder volkomen genezen, en kan zoo goed loopen als iedereen.

Te bekomen alhier bij J. REIDINGER, *Kamerbehanger*, Breedestraat schuins over het Stadhuis; bij F. E. VAN SANTEN KOLFF, te *Rotterdam*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 14 AUGUSTUS.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld .	à 2½	pCt.	43⅞	44	43 15/16
Dito Certificaten . . .	» 3	»	51 9/16	51 9/16	51 9/16
Dito dito	» 4	»	68¼	68¼	68 3/16
O. I. Leening	» 4	»	66⅜		
Amortisatie Syndicaat	» 3½	»	66¼	66⅝	
Handel-Maatschappij	» 4½	»	130⅝	131	
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . .	» 4½	»			
Aand. Holl. Spoorweg Maats. . .					
BELGIE, Certificaten	» 2½	»			
Dito Dito	» 2½	»			
Dito. bij ROTHSCHILD	» 2½	»	36⅝	36⅝	36⅝
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	8 7/16		
Dito dito Onbep. Stukken . .	» 5	»	7 13/16		
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	17 13/16	17 15/16	17 [illegible]
Coupons Ardoins			5 15/16	6⅛	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	17¼		
Dito dito	» 4	»	18⅛	18⅛	18⅛
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	96⅜	96⅜	96⅜
Dito dito 1828 en 1829 . . .	» 5	»	96⅞	97	
Cert. bij dito 1831 en 1833 . .	» 5	»			
Dito bij HOPE	» 4	»	75¼		
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4	»	74⅞	74⅞	
Certificaten te Hamburg . . .	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»			
Certificaten van Dito	» 6	»	57 5/16	57½	
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting . .	fl. 300	ƒ			[illegible]
Dito dito	» 500	»	113		
PRUISSEN, Loten van 50 R. . . .	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»	62⅞		
Oblig. Metalliek	» 5	»	68	69	68 9/16
Idem	» 2½	»	35 13/16	36⅛	36
Aandeelen 28 Mei 1834 . . .	ƒ 500	ƒ			
Idem 1 April 1839	ƒ 250	ƒ	225	226	
NAPELS, Certif. bij Falc. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE, ...	» 5	»	71⅞	72	
MEXICO, ...	» 5	»			
AMERIKA, ...	» 6	»			
Dito Bankactiën					
GRIEKENLAND, ...	» 5	»			
VENEZUELA, ...	» 2½	»	15⅝		

Koers van het Geld: Prolongatie 2½ pCt. Beleening 2½ pCt. Wissel-Disconto 3 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.